

دانشگاه ملی ایران

دانشکده حقوق

پایان نامه

برای دریافت درجه فوق لیسانس رشته جزائی

موضوع

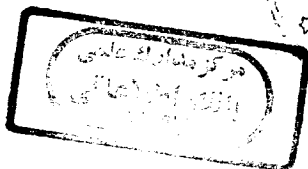
بحث پیرامون جرائم اختکار و گرانفروشی

با راهنمایی استاد محترم

جناب آقای دکتر صلاحی

تهیه و تنظیم : روح اله امینی

سال تحصیلی ۴۱-۱۳۴۷

۲۴۷۲

فهرست

الف

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	کلیات
	فصل اول:
۱۲	مخارج و منابع درآمد دولت
۱۲	الف: مخارج دولت
۱۲	۱- مخارج اداری
۱۳	۲- مخارج نظامی
۱۳	۳- سرمایه گذاری
۱۴	ب: منابع درآمد دولت
۱۴	۱- مالیات
۱۵	۲- انتشار اسکناس و اوراق قرضه
۱۷	۳- اسناد خزانه
۱۸	۴- اعتبار بانکیها برای دولت
۱۸	۵- تجارت خارجی و سیاست بازرگانی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تاسیس ۱۳۰۸ - ۱۳۶۷

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
	فصل دوم :
۲۰	بزه گرانفروشی
۲۰	الف : تاریخچه وضع قوانین مربوط به مجازات گرانفروشان و سیر تکاملی آن
۲۴	ب : نواقص و نکات مهم موجود در قوانین مربوط به مجازات گرانفروشان و طرق رفع این اشکالات
۲۴	۱- عدم شمول مقررات ماده واحده کیفر گرانفروشان بر کلیه خدمات مورد نیاز عامه
۳۰	۲- ممنوعیت تعطیل محل کسب نانوا و قصاب
۳۱	۳- عدم پیش بینی مجازات دیگر بجای مجازات حذف شده شلاق
۳۲	۴- قلت میزان غرامت
۳۳	۵- انحصاری بودن تعیین نرخ وسیله دولت و شهرداری
۳۵	۶- فقدان عنوان جزائی برای امتناع از فروش صفحه
۳۵	۷- مهم بودن عبارت (گرانفروشی و تخلف از نرخ) در ماده واحده کیفر گرانفروشی

عنوان	صفحه
۸ - لزوم حذف عبارت (تقلب در کالا) از ماده واحد کيفر	
گرافروشی	۳۶
۱ - لزوم تعريف قانونی از (نوع) (کالا) و (خدمت)	۳۶
۱۰ - صميم بودن قانون مصوب ۱۳۲۷ راجع به گالاهائی که	
با ارز دولتی وارد کشور میشود	۳۶
فصل سوم	
مراجع رسيدگی به بزه گرافروشی در گذشته و حال	۴۰
الف : مختصری از تاريخچه	۴۰
ب : ايراداتی که با این نحو رسيدگی ارد است	۴۳
۱ - غير اصولی بودن تعيين سه ماه حبس تاديسی در دادگاه	
بخش	۴۴
۲ - انجام وظائف دادستان وسيله نمایندده عمرداری	۴۵

صفحه	عنوان
	فصل چهارم
۴۷	نحوه رسیدگی بجزایم گرانفروشی و نواقض آن
	فصل پنجم
۶۰	بزه اختکار
۶۰	الف : سابقه قانونگذاری و سیر تکاملی قوانین مربوط به اختکار
۶۲	ب : نحوه اجرای قانون منع اختکار
	فصل ششم
۷۳	مقایسه پاره‌ای مسائل مربوط به گرانفروشی در ایران و فرانسه
۷۳	الف : مراجع تعیین نرخ
۷۴	ب : آگهی نرخ
۷۵	ج : نحوه رسیدگی مقدماتی
۷۷	د - میزان مجازات
	فصل هفتم
۷۹	نتیجه : آثار و طرق جلوگیری از اختکار و گرانفروشی
۸۰	الف : آثار ناشی از اختکار گرانفروشی

صفحه	عنوان
۸۰	۱- ایجاد فاصله طبقاتی
۸۱	۲- تقویت سازمانهای غیرمفید تولیدی
۸۱	۳- تعطیل وامهای بلند مدت
۸۱	۴- انصراف مردم از پیرانداز
۸۱	۵- رکود سرمایه گذارهای مولد و فرار سرمایه ها به خارج از کشور
۸۱	۶- تنزل صادرات
۸۲	۷- شوق جلوگیری از گرانفروشی و احتکار
۸۲	۱- اتخاذ تصمیمات مفید اقتصادی
۸۳	۲- حفظ ارزش پول داخلی
۸۳	۳- حذف مالیاتهای مضر
۸۳	۴- تقلیل نرخ بهره
	۵- انصراف از اخذ موارد گمرکی و سود بازرگانی از کالاها
۸۳	مورد نیاز عامه
۸۳	۶- تخفیف مالیاتی
۸۵	۷- تصویب قوانین مترقی و موثر برای مبارزه با احتکار و گرانفروشی
۸۵	۸- تشکیل کانونهای حمایت از مصرف کننده
۸۵	۱- ایجاد روش صحیح قیمت گذاری
۸۵	۱۰- الحاق برجسب

مقدمه

مسئله گرانی و کمایی کالاها و مورد نیاز جامعه آثار مضر در روابط داد و ستد مردم ایجاد میکند و با بروز این نتایج دولت بفرق وضع قوانین جدید و مصرف کننده درصدد استفاده از این مفروضات جهت مبارزه با احتکار و گرانفروشی بر میآیند .

متأسفانه به لحاظ عدم بصیرت کامل کسانی که بنحوی از انحاء در مسیر این جریان قرار میگیرند اکثر راه حل های ناصواب از طرف معاد را میروند و توقعات غیر منطقی از جانب مصرف کنندگان بمنصه ظهور میرسد که نتیجتاً علاوه بر اینکه اشکالات موجود مرتفع نمیشود به میزان قابل ملاحظه نیز بر تعداد آن اضافه میگردد . بطور مثال میتوان جمله معروف (مجازات گرانفروشی نخریدن است) را ذکر کرد که متأسفانه موثرترین طریق در امر مبارزه با گرانفروشی توصیه میشود بدون اینکه امکان عدم استفاده از مایحتاج عمومی و یا قدرت واقعی مصرف کننده در مقابل تولید کننده و یا تعادل عرضه و تقاضا و سایر عوامل مشابه مورد نظر باشد . با توجه باین مسائل و اینکه ملاحظه میشود موضوع ترقی قیمت ها و آثار ناشی از آن در جامعه ما در درجه کثرت از اهمیت قرار دارد و کتب و رسالاتی در این زمینه طبع و نشر نمیشود اینجانب بتشویق و

راهنمایی جناب آقای دکتر صلاحی استاد محترم دانشگاه مাদرت به تحریر
 پایان نامه تحصیلی خود در موضوع جرائم گرانفروشی و احتکار نمودم و بهاتکساء
 -وایق چندین ساله در امر تصدی دادگاه کیفر گرانفروشان سعی کردم که با
 تشریح ظل و موجبات بروز گرانی و احتکار راه حل منطقی و عینی مبارزه با
 ترقی قیمت ها و کمپایی کالاها را ارائه دهم و معایب و نکات مبهم موجود در -
 قوانین مربوط به مجازات گرانفروشان و معترکین را ذکر کنم - امیدوارم در این
 طریق توفیق حاصل نمایم.

کلیات

در جوامع بشری تولید کننده و مصرف کننده در جهت رفع نیاز خود و تحصیل نفع بیشتر تلاشی می کنند نتیجه این کوشش ها بصورت نوسانات اقتصادی ظاهر و آثار تولید - درآمد - مصرف و سرمایه گذاری باور هم آهنگ کم و زیاد قیمت کالاها و خدمات مورد نیاز عامه در اثر تلاقی عرضه و تقاضا در بازار تعیین میگردد بنا بر این قیمت ها نتیجه منطقی و حتمی عرضه و تقاضای کالاها و خدمات - میباشد و تغییرات قیمت یک کالا همواره همراه تغییرات تقاضای آن الا ظاهر میگردد و در نتیجه عدم تعادل عرضه و تقاضا گرانی و گرانفروشی حاصل میشود . اگر تولید کننده و فروشنده تصور کنند قیمت ها در آینده کاهش خواهد یافت ترجیح میدهند هرچه زود تر و بیشتر کالای خود را بفروش برسانند در اینصورت تصور گرانفروشی و احتکار بعید بنظر میرسد اما تولید کننده و فروشنده کسیه همیشه مترصد جلب نفع مادی شخصی است میخواهد کالای خود را بهتر و بیشتر بفروشد و یا اگر بهتر بینی کند که در آینده قیمت ها افزایش خواهد یافت ترجیح میدهد کالای خود را ذخیره کند تا زمان فروش گران تر برسد . بنا بر این وجه تابه گرانفروشی و احتکار ناشی از قصد تولید کننده و فروشنده برای تحصیل نفع بیشتر از معامله میباشد و اختلاف گرانفروشی احتکار باین صورت

است که در گرانفروشی نفع بیشتر در زمان حال و در احتکار نفع زائد در آینده مورد نظر می‌باشد . گرانی و به تبع آن گرانفروشی و احتکار همیشه تحت نفوذ عرضه و تقاضا ایجاد و رائج نمی‌شود بلکه دولت هم به‌علل مختلفه از ضعیف‌سیاست اقتصادی - تبدیل درآمد - ایجاد هزینه و امثالهم در گرانی و ترقی قیمت‌ها موثر است و تاثیر دخالت دولت در این امر بجهت مختلف شدت و ضعف دارد . بنا بر این به آثار ناشی از شرکت دولت در فعالیت اقتصادی کشور که پاره‌ای - اوقات منجر به گرانی نیز می‌شود باید توجه کرد .

افزایش یا کاهش عرضه بیشتر در تولید محصولات صنعتی و کشاورزی مشهود است . تولید محصولات صنعتی تابع هزینه مواد اولیه - کار - سرمایه می‌باشد و هر اندازه که قیمت عوامل مذکور ترقی کند تبعاً بر قیمت مواد ساخته شده صنعتی افزوده خواهد شد و کشاورزی علاوه بر هزینه های فوّه عوامل جوهری در افزایش یا کاهش عرضه موثر است . اثر عامل حمل و نقل نیز در ترقی و تنزل قیمت‌ها فوّه‌آلوده مهم می‌باشد چنانچه به محض انسداد راه درزستان منجر به نقصان عرضه می‌شود افزایش قیمت‌ها بنحو بارز متجلی می‌گردد . در مورد توزیع نیز اگر اساس صحیحی وجود نداشته باشد دلالت و واسطه‌ها تاثیر فوّه‌آلوده در قیمت‌ها می‌گذارند .

اگر انتظار رود که قیمت‌ها در آینده تنزل می‌یابد بهمان اندازه که انتظار می‌رود تقاضا نقصان خواهد یافت و اگر تصور افزایش قیمت‌ها در اذهان باشد -
 بهرمان این تصور و انتظار تقاضا زیاد خواهد شد و خرید و احتکار بعضی ^{چلو} کبوری از پرداخت پول بیشتر در آینده رواج خواهد یافت که بالا در مورد موجودی‌های انسانی در قیمت‌ها ظاهر خواهد گشت.

پدیدار شدن شهرهای بزرگ با جمعیت زیاد در شهری که هنوز تولیدات کشاورزی اندک و شبکه ارتباطی مراكز تولید و وسائل حمل و نقل و سیستم توزیع صحیح وجود ندارد بکراز دل افزایش تقاضا و ترقی قیمت‌ها می‌باشد.

تقاضای مواد غذایی و مسکن مذکور است و اگر کشورهای بعلافت افزایش جمعیت -
 شهر نشینی - کوی ساکنین شهرهای کوچک و بشهرهای بزرگ رویه از زیاد است و نتیجه آن بالا رفتن قیمت‌ها است. قیمت برخی از اجناس از قبیل گوشت - نان - حمل و نقل - در موفقی که قیمت‌ها بعلافت افزایش تقاضا رویه از زیاد است همیشه از نوع قیمت‌های رهبر بوده و سایر قیمت‌ها به تبع آنها زیاد می‌شود.

بهر حال افزایش قیمت‌ها منجر به افزایش مزد ها و مخارج می‌گردد و قیمت کالا و خدمات و عوامل تولید به‌طور کلی ترقی می‌کند و این همان رقتی است که گفته می‌شود تورم حاصل شده است. در این موقع کسانی که پول خود را بخرید دارایی غیر منقول تخصصی می‌دهند نفع زیاد می‌برند و ضایع مؤسسات اقتصادی سریع تر از ترقی

هزینه زندگی افزایش می یابد و در چنین شرایطی بقول اقتصاد دانان هر
 احمق جسوری میتواند متخمس مالی بزرگی باشد .

در این اوضاع و احوال دولت وظیفه دارد با اتخاذ سیاست مالی صحیح و
 نظارت مستر از تورم جلوگیری کند و اگر این سیاست نا صواب باشد افزایش -
 قیمت ها - احتکار و سایر عواقب شوم این بلیه در کلبه شتون ظاهر میشود .
 مسئله جمعیت نیز در ترقی قیمت ها و احتکار و گرانفروشی موثر میباشد هر سال
 تعداد کثیری بر جمعیت جهان افزوده میشود . این افزایش جمعیت اساتنا -
 بعلمت آهتر مرگ و میر صورت می گیرد که ناشی از بهبود وضع زندگی و پیشرفت های
 پزشکی میباشد . رشد جمعیت موجب افزایش هزینه و مصرف میگردد - فشار -
 اقتصادی تا بیوات جمعیت هم اکنون در بسیاری از نقاط جهان ، بصورت نامایی
 مواد غذایی - گرانی و امثالهم مشهود است .

با افزایش جمعیت تولید کنندگان بفکر تولید اضافه می افتند - تولید اضافی کارر
 اضافی میخواهد و مآلا درآمد حاصل از کار و مزد افزایش مییابد - ترقی درآمد
 حاصل از کار و مزد موجب ترقی مصرف کالا میشود - افزایش تقاضای کالا باعث
 ترقی قیمت ها میگردد و ترقی قیمت ها تولید کنندگان را تشویق به تولید بیشتر
 میکند و این دور موجب ترقی بیشتر قیمت ها میگردد .

یکی از مسائل مهم در تحولات اقتصادی تعدیل سطح اختلاف درآمد در جهت

سازره با ثروت زیاد و فقر شدید که منجر به توسعه درآمد طبقات متوسط میگردد
 میباشد . ممکن است درآمد سرانه در سال معینی افزایش یابد ولی اگر عدم
 تناسب در توزیع درآمد بین طبقات مختلف باشد اشکالات متعددی ایجاد
 میشود . یک طرح سرمایه گذاری ممکن است درازمدت درآمد ملی و افزایش
 درآمد سرانه تاثیر قابل ملاحظه بگذارد ولی شکاف بین طبقات فقرو غنی را
 وسیع تر کند . باین جهت امروز تنها افزایش درآمد سرانه هدف برنامه های
 اقتصادی کشورها محسوب نمیشود بلکه توزیع متناسب درآمد نیز یکی از مقاصد
 اصلی برنامه اقتصادی مرفق بشمار میآید . اختلاف سطح درآمد بین مردم
 مالک فقیر بیشتر از اختلاف سطح درآمد بین مردم مالک صنعتی است .
 رشد طبقه متوسط مخارج مربوط به غذا و مسکن را از حیث کیفیت و کمیت ترقی
 میدهد و مخارج تهیه لباس - اتوموبیل - تفریح به نسبت سر بهتری افزایش
 می یابد و هزینه کالاهای تجلی با افزایش درآمد سهم بیشتری بخود اختصاص
 میدهد . . .

کمیت و کیفیت پولی درآمد افراد جامعه قدرت خرید نام دارد . قدرت خرید پول
 نیز نه تنها بقیمت یک کالای خاص بستگی دارد بلکه بستگی به قیمت مجموع کالاها
 مربوط است و سطح عمومی قیمت هاست که قدرت خرید پول را معین میکند .

با افزایش درآمد مردم مواد خوراکی - لباسهای شیک - تعلیم و تربیت -
 رادیو - تلویزیون - سینما - موزیک - اتومبیل - مسافرت - تفریح و تجمیل را
 حرم میکنند و مداوماً از دهات به شهرها رو میآورند و با قدرت خرید زیاد
 تر امکان استفاده از اختراعات جدید را پیدا می کنند و روشهای نو زندگی
 مرتباً مصرف آنها را افزایش میدهد .

یکی از عوامل دیگر که در میزان مصرف موثر واقع میشود نحوه پیش بینی مصرف
 کنندگان درباره ترقی قیمت هاست زیرا در اثر این پیش بینی به فروشگاهیها
 هجوم برده و بر میزان مصرف خود میافزایند تا براندازی بصورت کالا داشته
 باشند معاملات قسطی که در سالهای اخیر رواج یافته بر میزان مصرف افراد
 می افزاید و همین امر در موقع پرداخت اقساط از قدرت خرید مردم میگذرد
 پارهای اوقات عطیان اقتصادی دولت نیز باعث رواج گرانی میشود مثلاً دولت
 برای کنترل قیمت های اقتصادی تصمیماتی در زمینه حقوق گمرکی - مواد غذایی
 - برق - آب - تلفن - راه آهن - وضع کارگران حد اقل مزد - تثبیت قیمت ها
 برنامه های عمرانی - دفاع ملی - مالیات و امثالهم اتخاذ و در اجرای این برنامهها
 مانند هر شخص یا مؤسسه دیگری پول خرج میکنند . و به لازم برای پرداخت
 مخارج دولتی از راه جمع آوری مالیات فروش اوراق بهادار - وضع عوارض -

استقرار - انتشار اسکناس و غیره تامین میشود و دولت با این وجوه خد ماتی
برای افراد اجتماع انجام میدهد و هر اندازه که کشور ثروتمند باشد نسبت
بیشتری از درآمد مردم بابت مخارج حکومت پرداخت میگردد.

تصمیمات بانکها نیز تاثیر شگرف در اقتصاد مملکت و نتیجتاً در ثرائی و ارزانی
اجناس و خدمات دارد - بانک مؤسسه اقتصادی است که سعی میکند برای
صاحبان سهام تحصیل منفعت نماید . بانکداری نیز مانند سایر کسب هاست
بانک مرکزی که گنیه سهام آن در اختیار دولت میباشد هدف خود را بیشتر -
جلوگیری از تورم و حفظ ثبات قیمت ها قرار میدهد .

سیاست پولی بانک مرکزی باعث توسعه درآمد ها و افزایش قیمت ها میگردد .
پول بیک وسیله مبادله قراردادی مصنوعی یا اجتماعی است و در زندگی افراد دارای
نقش اساسی میباشد و با افزایش حجم آن قیمتها بالا جبار ترقی میکند و آنکهی
ترقی سطح فعالیت اقتصادی معمولاً همراه از زیاد حجم پول است تولید
نیست که افزایش حجم پول بدون از زیاد میزان تولیدات موجب ترقی قیمت ها
میشود .

محدودیت عرضه پول شرط لازم حفظ ارزش آنست و اگر مقدار پول در جریان نا
محدود باشد حدی برای قیمت ها و مردها وجود پیدا نخواهد کرد . علاوه